

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/2013 vp

Valtioneuvoston selvitys Suomen johtovaltioroolista YK:n UNIFIL-operaatiossa Libanonissa

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 12 päivänä helmikuuta 2013 lähettänyt valtioneuvoston selvityksen Suomen johtovaltioroolista YK:n UNIFIL-operaatiossa Libanonissa (UTP 3/2013 vp) puolustusvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- osastopäällikkö Kirsti Kauppi, ulkoasiainministeriö
- kansliapäällikkö Arto Rätty ja vanhempi osastoiespää Juhani Karjomaa, puolustusministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Puolustusvaliokunta tukee Suomen osallistumista riittävällä panoksella YK-johtoiseen kriisinhallintaan Suomen perinteisen YK-roolin mukaisesti. Osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan on tärkeä osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Suomen osallistumistaso kansainvälisiin kriisinhallintaoperaatioihin on viime vuosina laskenut ja laskee edelleen ISAF-operaation nykyisen vaiheen päättyessä vuonna 2014. Puolustusvaliokunta totesi lausunnossaan Suomen osallistumisesta YK:n UNIFIL-operaatioon Libanonissa pitävänsä osallistumista tarpeellisenä ja perusteltuna (PuVL 5/2011 vp). Valiokunta pitää Suomen osallistumisen laajentamista ottamalla suomalais-irlantilaisen pataljoonan johtovastuu ajalle 2013—2015 niin ikään tarpeellisenä ja perusteltuna.

UNIFIL-operaatio (United Nations Interim Force in Lebanon) perustettiin YK:n turvallisuusneuvoston päätöksellä vuonna 1978 tehtävään Israelin joukkojen vetäytymisen valvonta sekä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden palauttaminen alueelle. Operaation mandaattia on muutettu vuosina 1982, 2000 ja 2006. YK:n turvallisuusneuvosto käsittelee operaation mandaattia vuosittain nykyisen mandaatin ollessa voimassa 20.8.2013 saakka. Operaatiossa palvelee noin 11 000 sotilasta 38 maasta. Suomalaisia sotilaita operaatiossa on palvellut noin 11 500. Operaation voimankäytösäännöt perustuvat YK:n mallivoimankäytösäännöille, ja niitä voidaan pitää riittävinä operaation tehtävien toteuttamiseen sekä joukkojen omasuojan kannalta.

Nykyinen mandaatti määrittää operaation tärkeimmiksi tehtäviksi osapuolten välisten vihollisuuksien lopettamisen valvonnan ja paikallisen väestön suojelun. Osapuolten suostumus on

operaation menestyksellisen toiminnan kannalta keskeinen edellytys. UNIFIL tukee Libanonin hallitusta ja asevoimia ja valvoo yhdessä Libanonin ja Israelin asevoimien kanssa maiden välistä rajaa, jonka kiistanalaisten kohtien merkitsemistä ei ole voitu saattaa päätökseen. UNIFIL on toiminnallaan edesauttanut Libanonin ja Israelin asevoimien välisen dialogin kehittymistä tarjoamalla muun muassa kolmikantafoorumin kiistanalaisten kysymysten ratkaisemiseksi.

UNIFIL on läsnäolollaan vakauttanut eteläisen rajavyöhykkeen tilannetta. Lähi-idän yleistilanne on kuitenkin jännittynyt, eikä rauhanprosessin tasolla ole tapahtunut myönteistä kehitystä. Syyrian ajautuminen sisällissotaan on synnyttänyt uuden, koko alueen vakautta uhkaavan tekijän. Syyrian hajoamiskehityksen jatkuminen on noussut Syyrian naapureiden turvallisuushkien listan kärkeen, mutta erityisen suuri vaikutus sillä on Libanonin turvallisuuteen ja vakauteen. Puolustusvaliokunta toteaa, että Libanonin turvallisuustilanne on muuttumassa entistä hauraammaksi ja voi nopeasti heikentyä toisiinsa vahvasti kytkeytyvistä sisäisistä ja laajemmista alueellisista tekijöistä johtuen. Valiokunnan mielestä UNIFILin toiminta eteläisellä rajavyöhykkeellä muodostaa edelleen vakauttavan tekijän. Operaation toimintaedellytykset riippuvat kuitenkin alueen yleisestä turvallisuuskehityksestä, johon liittyvät riskit ja epävarmuustekijät ovat valiokunnan mielestä kasvaneet sitten vuoden 2011, jolloin Suomi päätti osallistua uudelleen UNIFILin toimintaan.

Käsiteltävänä olevan selvityksen mukaan Suomi aikoo laajentaa osallistumistaan Irlannin ja Suomen muodostamaan pataljoonaan, jonka johtovastuu siirtyisi Suomelle. Pataljoonan vahvuus on noin 500 sotilasta, joista suomalaisten osuus on tähän saakka ollut noin 170. Johtovastuun ottamisen myötä suomalaisten joukkojen määrä nousee enintään 350 sotilaaseen.

Johtovastuusta ja vahvuuden lisäämisestä aiheutuvat lisäkustannukset ovat alustavan arvion mukaan yhteensä noin 45 miljoonaa euroa vuosina 2013—2015. Ulkoasiainministeriön osalta

noin 17 miljoonan euron lisäkustannus muodostuu noin 150 sotilaan lisäyksen aiheuttamista palkkauskustannuksista. Puolustusministeriön noin 27 miljoonan euron lisäys muodostuu lisäjoukon perustamisesta vuonna 2013 ja purkamisesta vuonna 2015 sekä toiminnan aiheuttamista kuluista johtovaltion vastattavaksi tulevasta johtamisjärjestelmästä aiheutuvat kulut mukaan lukien.

Puolustusvaliokunta totesi lausunnossaan (PuVL 5/2011 vp) Suomen osallistumisesta YK:n UNIFIL-operaatioon Libanonissa, että valtioneuvoston olisi pitänyt sisällyttää osallistumista koskevaan selvitykseen tieto siitä, aikooko valtioneuvosto ehdottaa osallistumista UNIFIL-operaatioon määrääjäksi. Puolustusvaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota saamaansa selvitykseen, jonka mukaan Irlannin lähtökohtana oli neljän vuoden määräaikainen osallistuminen. Valiokunta katsoi tuolloin, että valtioneuvoston olisi pitänyt sisällyttää selvitykseen tieto siitä, aikooko valtioneuvosto ehdottaa osallistumista UNIFIL-operaatioon määrääjäksi, koska muutokset Irlannin osallistumisessa vaikuttaisivat olennaisella tavalla Suomen edellytyksiin osallistua ja osallistumisen kustannuksiin.

Käsiteltävänä olevassa selvityksessä vahvistetaan, että Irlannin tarkoituksena on joukkojensa vetäminen pois operaatiosta toukokuussa 2015, jolloin myös suomalais-irlantilaisen pataljoonan toiminta lakkaa. Selvitykseen sisältyvän kustannuslaskelman perustana on vetäytyminen Irlannin kanssa keväällä 2015. Selvityksen mukaan valtioneuvosto selvittää Suomen mahdollisuutta osallistua UNIFIL-operaation merikomponenttiin vuoden 2015 jälkeen Pohjoismaiden yhteisenä hankkeena. Puolustusvaliokunnan mielestä mahdollisesta osallistumisesta UNIFIL-operaatioon vuoden 2015 jälkeen tulee tehdä erillinen päätös, jonka yhteydessä eduskuntaa on kuultava sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetun lain (211/2006) 3 §:n 1 momentin mukaisesti.

Lausunto

Lausuntonaan puolustusvaliokunta esittää,

*että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä
olevan huomioon.*

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jussi Niinistö /ps	Tuula Peltonen /sd
vpj.	Seppo Kääriäinen /kesk	Mikko Savola /kesk
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Eero Suutari /kok
	Timo Heinonen /kok	Pauliina Viitamies /sd
	Mika Kari /sd	vjäs. Jaana Pelkonen /kok
	Pentti Oinonen /ps	Kari Tolvanen /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Olli-Pekka Jalo-
nen.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Aivan kuten valiokunnan yhteisessä lausunnossa todetaan, sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistuminen on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Perussuomalaiset kannattavat YK-johtoisia operaatioita ja antavat tukensa myös UNIFIL-operaatiolle. Sen sijaan emme kannata Suomen suunniteltua johtovaltiovastuuta pataljoonassa, jota johtaa tällä hetkellä Irlanti. Syynä tähän ovat johtovastuun mukanaan tuomat kustannukset, joista ei ollut riittävästi tietoa, kun Suomi päätti palata UNIFIL-operaatioon vuonna 2011, ja jotka ovat nykyinen taloustilanne huomioon ottaen kohtuuttoman suuret. Mielestämme Suo-

mella ei ole varaa lisätä kriisinhallintamenojaan kymmenillä miljoonilla euroilla, kun se samaan aikaan leikkaa rajusti oman maan puolustuksesta: kertausharjoitukset käytännössä lopetetaan, materiaalihankinnoista karsitaan, jalkaväkimiehit tuhotaan ja varuskuntia lakkautetaan.

Perussuomalaisten mielestä osallistuminen kriisinhallintaoperaatioihin ei voi olla automaatio, vaan jokainen operaatio tai sen laajentaminen on käsiteltävä tapauskohtaisesti.

Esitämme, että ulkoasiainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon eikä taloudellisista syistä kannata Suomen johtovastuun ottamista suomalais-irlantilaisessa pataljoonassa.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 2013

Jussi Niinistö /ps
Pentti Oinonen /ps